

Ders Öğrenme Çıktılarının Program Yeterlilikleri ile İlişkilendirilmesi Kılavuzu

1. Kılavuzun Amacı

Bu kılavuz, derslerin öğrenme çıktılarının, ilgili program yeterlilikleriyle nasıl ilişkilendirileceğini açık ve uygulaması kolay bir şekilde tarif etmektedir.

Amaç, her dersin öğrencilerin program genel hedeflerine nasıl katkı sağladığını nesnel ve sistemli bir biçimde gösterebilmektir.

2. Temel Yaklaşım

Öğrencinin bir dersin öğrenme çıktısına ulaşmak için harcadığı zamanın **hangi program yeterliliğine hizmet ettiği** esas alınır.

Bu ilişkilendirme, sadece öğrenme çıktısının genel amacı üzerinden değil, **dersin içinde işlenen konular** ve bu konuların **en yüksek öğrenme kazanımları** üzerinden yapılır.

3. İlişkilendirme Yöntemi

Adım 1: Öğrenme Çıktısını Belirle

Dersin sahip olduğu her bir öğrenme çıktısını açık bir şekilde yaz.

Adım 2: Öğrenme Çıktısına Hizmet Eden Konuları Seç

Öğrencinin o öğrenme çıktısına ulaşması için işlenen ders konularını listele.

Adım 3: Konuların Öğrenme Kazanımlarını İncele

Her bir konunun en yüksek düzeydeki öğrenme kazanımını tespit et.

Adım 4: Program Yeterlilikleri ile Eşleştir

Konulardaki öğrenme kazanımlarının hangi program yeterliliğini doğrudan desteklediğini kontrol et.

Adım 5: Katkı Oranını Hesapla

- Öğrenme çıktısına hizmet eden konulardan kaç tanesinin program yeterliliğini doğrudan desteklediğini say.
- Bu oranı belirle (örn. 10 konudan 5'i destekliyorsa %50).

Adım 6: Katkı Düzeyini Belirle

Aşağıdaki tabloya göre katkı düzeyini 1–5 arası puanla:

Katkı Düzeyi	Açıklama
5	Konuların tamamı veya büyük çoğunluğu ($\geq$ %80) program yeterliliğini destekliyor.
4	Önemli bir kısmı (%60–79) destekliyor.
3	Yaklaşık yarısı (%40–59) destekliyor.
2	Küçük bir kısmı (%20–39) destekliyor.
1	Çok küçük bir kısmı (<%20) destekliyor.

Adım 7: İlişkilendirme Matrisini Doldur

Her öğrenme çıktısı için ilgili program yeterliliği ile belirlediğin katkı düzeyini matrise yaz.

4. Basit Bir Örnek

Ders:

Temel Anatomi

Öğrenme Çıktısı:

"İnsan vücudundaki temel kas gruplarını tanımlar."

Bu öğrenme çıktısı için işlenen konular:

- Kaslar
- Kas Tipleri
- Kas Anatomisi
- Kas-İskelet İlişkisi

İlişkilendirilen Program Yeterliliği:

"İnsan vücudunun normal yapısını ve işlevlerini temel düzeyde tanımlayabilmek."

Analiz:

- Toplam 4 konu işleniyor.
- Bu 4 konudan 3'ü (Kaslar, Kas Tipleri, Kas Anatomisi) doğrudan program yeterliliğini destekliyor.
(Kas-İskelet ilişkisi konusu ise doğrudan değil, dolaylı katkı sağlıyor veya farklı bir yeterliliği destekliyor.)

Hesaplama:

3 destekleyici konu ÷ 4 toplam konu = %75

Sonuç:

%75 oranında destek → Katkı Düzeyi = 4 ("Önemli bir kısmı destekliyor" kategorisi)

4. Basit Bir Mühendislik Örneği

Ders:

Mukavemet (Strength of Materials)

Öğrenme Çıktısı:

"Basit yapı elemanlarında gerilme ve deformasyonu hesaplar."

Bu öğrenme çıktısı için işlenen konular:

- Gerilme ve Birim Deformasyon Kavramları
- Hooke Yasası ve Lineer Elastik Malzemeler
- Kesme Kuvveti ve Eğilme Momenti
- Termal Gerilmeler
- Torsiyon

İlişkilendirilen Program Yeterliliği:

"Temel mühendislik bilgilerini kullanarak malzeme ve yapı davranışlarını analiz edebilmek."

Analiz:

- Toplam 5 konu işleniyor.
- Bu 5 konudan 4'ü (Gerilme-Birim Deformasyon, Hooke Yasası, Kesme Kuvveti-Eğilme Momenti, Torsiyon) doğrudan program yeterliliğini destekliyor. (Termal Gerilmeler ise doğrudan bu yeterliliği desteklemiyor; farklı veya ek bir yeterliliğe hizmet ediyor olabilir.)

Hesaplama:

4 destekleyici konu ÷ 5 toplam konu = %80

Sonuç:

%80 oranında destek → Katkı Düzeyi = 5 ("Tamamı veya büyük çoğunluğu destekliyor" kategorisi)

5. Güçlü ve Zayıf Yanlar

Güçlü Yanlar

- **Objektif:** Sayılara ve içerik analizine dayalı karar verilir.
- **Şeffaf:** Hangi konunun hangi yeterliliğe hizmet ettiği açıktır.
- **İzlenebilir:** Derslerin program genel hedeflerine katkısı ölçülebilir.
- **Geliştirilebilir:** Eksik kalan öğrenme çıktıları kolayca tespit edilir.
- **Akreditasyon Uyumlu:** Ulusal ve uluslararası kalite standartlarına uyumludur.

Zayıf Yanlar

- **Zaman Alıcı:** Her ders için detaylı analiz yapmak başlangıçta zaman ister.
- **Kazanım Tanımı Önemli:** Konuların öğrenme kazanımları doğru yazılmalıdır.
- **Yorum Farkı Riski:** Kazanımların hangi yeterliliği desteklediği yoruma açık olabilir.
- **Güncelleme Gerektirir:** Program veya ders değiştiğinde matrisler de güncellenmelidir.

6. Özet

Bu ilişkilendirme yöntemi, programların çıktıya dayalı olarak güçlü bir şekilde yapılandırılmasını sağlar.

Başlangıçta biraz emek isteyen bu sistem, uzun vadede programın kalitesini artırır ve öğrenci başarısını daha iyi izlemeye yardımcı olur.